T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/580
KARAR NO : 2021/566
KARAR TR : 18/10/2021

ÖZET: Güvenlik korucusu olarak görev yapan davacının idarece eksik yatırıldığı ileri sürülen sigorta primlerinin yatırılması istemiyle açtığı davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A.T.
Vekili : Av. G.Y.
Davalı : Şemdinli Kaymakamlığı (idari yargıda)
Davalı : İçişleri Bakanlığı (adli yargıda)
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (adli yargıda)
Vekili : Av. A.T.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, güvenlik korucusu olan müvekkili davacının, görevine son verilmesine ilişkin işleme karşı açtığı davada verilen dava konusu işlemin iptali ile birlikte davacının yoksun kaldığı parasal ve özlük haklarının iadesine dair karar verilmesi sonrasında görev yapmadığı döneme ilişkin SGK priminin yatırılmaması üzerine, anılan döneme ilişkin SGK priminin yatırılması istemiyle yaptığı başvurunun zımnen reddine dair işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Van 4. İdare Mahkemesinin E.2020/1720, K.2020/643 sayılı dosyasında 20/03/2020 tarihinde,** *"2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a. maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine"* karar verilmiş, kararın istinaf edilmeksizin kesinleştiği anlaşılmıştır. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

> *"...2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları ve idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları idari dava türleri olarak sayılmış; 14. maddesinin 3. bendinde, dava dilekçelerinin, görev ve yetki, İdarî merci tecavüzü, ehliyet, İdarî davaya konu olabilecek kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem olup olmadığı, süre aşımı, husumet ve 3. ve 5. maddelere uygun olup olmadıkları yönlerinden sırasıyla inceleneceği belirtilmiş; 15. maddesinin l/a bendinde, 14. maddenin 3/a bendine göre adli yargının görevli olduğu konularda açılan davaların reddedileceği kurala bağlanmıştır.*
>
> *5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun ek 15.maddesinin 1.fıkrasında "442 sayılı Kanunun 74 üncü maddesinin ikinci fıkrası gereğince güvenlik korucusu olarak görevlendirilenler, 4' üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır ve haklarında uzun vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümleri uygulanır" hükmü, son fıkrasında "Bu madde kapsamındaki sigortalılarla ilgili olarak bu maddede aksine hüküm bulunmaması kaydıyla bu Kanunun ilgili hükümleri uygulanır." hükmü ve 101. maddesinde de "Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür." hükmü bulunmaktadır.*
>
> *Bu itibarla, prim ödemesinden kaynaklanan uyuşmazlığın çözümünün adli yargı yerlerince karara bağlanması gerektiği sonucuna varılmaktadır."*

3. Davacı vekili, benzer yöndeki taleple bu kez adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Şemdinli Asliye Hukuk Mahkemesi E.2020/216, K.2021/12 sayılı dosyada 07/01/2021 tarihinde,** *"6100 sayılı HMK'nun 114/1 -b maddesi gereğince davanın, idare mahkemelerinin görevli olması ve yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle usulden reddine"* karar vermiş, bu karar da istinaf edilmeksizin 04/02/2021 tarihinde kesinleşmiştir. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Geçici köy koruyuculuğu sistemine bakıldığında, bu sistemin 1985 yılında kabul edilip yürürlüğe giren 3175 sayılı Kanunla ihdas edilmiş bulunduğu, geçici köy korucularının, kanun koyucu tarafından bilinçli bir seçimle, ülkemizde örgütlenmiş sosyal güvenlik kurumlan ve kabul edilmiş sosyal güvenlik kanunları kapsamı dışında bırakıldığı, anılan kişilere farklı ve özel statü tanınarak özlük ve benzeri haklarının 442 sayılı Köy Kanunu ile bu Kanunun yollamada bulunduğu Nakdi Tazminat ve Aylık*

Bağlanması Hakkında 2330 sayılı Kanun ve Ödeme Gücü Olmayan Vatandaşların Tedavi Giderlerinin Yeşil Kart Verilerek Devlet Tarafından Karşılanması Hakkında 3816 sayılı Kanun hükümlerinde düzenlenmiş olup, buna göre, valinin önerisi ve İçişleri Bakanının onayı ile görevlendirilerek, bir anlamda ataması yapılan geçici köy korucularının sigortalılık için aranan koşulları taşımamaları karşısında 506 sayılı Kanun kapsamında zorunlu sigortalı olarak kabul edilemeyecekleri, istihdam edildikleri İçişleri Bakanlığı ile aralarında hizmet akdi ilişkisinin kurulmadığı belirgindir.

Öte yandan; 01/10/2008 tarihinden itibaren tüm maddeleri yürürlüğe giren 5510 sayılı Kanun da geçici köy korucularını kısa ve uzun vadeli sigorta kolları kapsamına alınmamıştır...

...Somut olayda; davacının geçici köy korucusu olarak çalışması 09.12.2016 tarihinde sona ermiş ve İdare Mahkemesi kararıyla 25.02.2019 tarihinde tekrardan göreve başladığı görülmüştür. Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca maddenin yürürlük tarihinden önce davacının görevi sona ermiş olması nedeniyle hakkında 5510 sayılı Kanunun Ek 15'inci maddesinin ve dolayısıyla 5510 sayılı Kanunun uygulanma imkânı bulunmamaktadır. Bu nedenle davanın 506 ve 5510 sayılı Kanun kapsamında bir hizmet tespiti istemi olmadığı, idari anlamda çalışma olduğunun tespitinin istenildiği anlaşılmakla, görevli yargı yerinin idari yargı olduğu..."

III. İLGİLİ HUKUK

5. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun*"Uyuşmazlıkların çözüm yeri"* başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

6. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na 7077 sayılı Kanun'un 44.maddesiyle eklenen Ek 15.maddesinde şu düzenlemeye yer verilmiştir:

"442 sayılı Kanunun 74 üncü maddesinin ikinci fıkrası gereğince güvenlik korucusu olarak görevlendirilenler, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır ve haklarında uzun vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümleri uygulanır...

...Bu madde kapsamındaki sigortalılarla ilgili olarak bu maddede aksine hüküm bulunmaması kaydıyla bu Kanunun ilgili hükümleri uygulanır. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Kurum yetkilidir."

7. 442 sayılı Köy Kanunu'nun 74. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

" Cumhurbaşkanınca tespit edilecek illerde; olağanüstü hal ilanını gerektiren sebeplere ve şiddet hareketlerine ait ciddi belirtilerin köyde veya çevrede ortaya çıkması veya her ne sebeple olursa olsun köylünün canına ve malına tecavüz hareketlerinin artması hallerinde, valinin teklifi ve İçişleri Bakanının onayı ile yeteri kadar güvenlik korucusu görevlendirilmesi kararlaştırılabilir. Bu şekilde görevlendirilecek güvenlik korucusu sayısı 40.000 kişiyi geçemez. Cumhurbaşkanı bu sayıyı yüzde elliye kadar artırmaya yetkilidir. Görevlendirmeyi gerektiren hallerin ortadan kalkması durumunda veya idarî zaruret hallerinde görevlendirmeye ilişkin aynı usûl uygulanmak suretiyle güvenlik korucusu olarak yapılan görevlendirmelere son verilebilir. Güvenlik korucularından 55 yaşını dolduranların görevleriyle ilişikleri kesilir."

8. 442 sayılı Kanun'un 74. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

" Güvenlik korucularının görev alanı, görevli oldukları köyün hudutları içinde kalan alandır. Gerektiğinde vali veya kaymakam onayı ile güvenlik korucularının görev alanları, geçici ve süresi belirli olarak köy hudutları dışına genişletilebilir ve görev yerleri değiştirilebilir. Güvenlik korucuları diğer bir ilin valisinin talebi üzerine, istihdam edildikleri ilin valisinin onayı ile geçici ve süresi belirli olarak iller arasında görevlendirilebilir. Bu durumda, güvenlik korucusunun harcırahı görevlendirildiği valilik tarafından ödenir.

9. 442 sayılı Kanun'un 74. maddesinin dördüncü fıkrası şöyledir:

"Köy Korucuları ve Güvenlik Korucularının görevde bulundukları süre içinde yaralanmaları, engelli hâle gelmeleri veya ölümleri halinde '2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun' hükümleri uygulanır."

10. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun*"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

" 1. İdari dava türleri şunlardır:

a) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c)Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında

çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 18/10/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin ve Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, güvenlik korucusu olarak görev yapan davacı adına idarece eksik yatırıldığı ileri sürülen sigorta primlerinin yatırılmasına karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

14. Dosya kapsamı ve konuya ilişkin mevzuat hükümlerine göre, açılan davanın 2577 sayılı Kanun'da yer verilen dava türlerinden olmadığı, davacı ile idare arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu, davacının eksik primlerinin yatırılmasına ilişkin talebinin İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu, ayrıca yukarıda yer verilen 5510 sayılı Kanun'un ek 15.maddesindeki düzenleme dikkate alındığında, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

15. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Şemdinli Asliye Hukuk Mahkemesinin 07/01/2021 tarihli ve E.2020/216, K.2021/12 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Şemdinli Asliye Hukuk Mahkemesinin 07/01/2021 tarihli ve E.2020/216, K.2021/12 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

18/10/2021 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Muammer	Şükrü	Mehmet	Birol
TOPAL	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN